

Warszawa

7/W/16

Pomniki granic getta

Pomniki granic getta w Warszawie to zespół 22 tablic pamiątkowych i betonowych płyt pokazujących przebieg murów warszawskiego getta na Woli i w Śródmieściu. Pomniki upamiętniają w przestrzeni miejskiej współczesnej Warszawy najdalej wysunięte punkty na granicach żydowskiej dzielnicy zamkniętej. Każdy z pomników składa się z tablicy odlanej z brązu, na której przedstawiono kontury getta w jego najdalszych granicach i przedwojenną siatką ulic, a także tablicy z krótką informacją o roli jaką odegrało dane miejsce i 1-2 archiwalnymi zdjęciami pochodzącymi z okresu istnienia getta, poprzedzonymi jego krótką historią:

"W ślad za zarządzeniami niemieckich władz okupacyjnych getto zostało odcięte od reszty miasta dnia 16 listopada 1940 r. Otoczony murem obszar miał z początku 307 ha, potem był zmniejszany; od stycznia 1942 r. dzielił się na tzw. duże i małe getto. Stłoczono tu około 360 tys. Żydów z Warszawy i okolic i około 90 tys. z innych miejscowości. Około 100 tys. osób zmarło z głodu. W lecie 1942 r. Niemcy wywieźli i zamordowali w komorach gazowych Treblinki około 300 tys. osób. 19 kwietnia 1943 r. wybuchło powstanie: do połowy majapowstańcy i ludność cywilna ginęli w walce i płomieniach systematycznie palonego getta: resztę Niemcy zamordowali w listopadzie 1943 r. na Majdanku, w Poniatowie i Trawnikach. Przeżyli nieliczni. Pamięci tych, którzy cierpieli, walczyli, zginęli."

Źródło: wikipedia.org

Na schemacie Warszawy wyrysowano mur getta w jego największym zasięgu (z listopada 1940 r.) Zaznaczono na nim tablice pamiątkowe będące punktami kontrolnymi (PK). Potwierdzenie przebycia trasy polega na dopasowaniu zdjęć do odpowiednich PK. Odpowiedzi należy dostarczyć do organizatora.

Długość trasy: 12,8 km
Do potwierdzenia: 22 PK

Opracowanie trasy: Sławomir Otap

Aktualność: luty 2016 r.
Kreślenie mapy i opr. graficzne:
Barbara Szmýt
Wersja: 1.1.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (7/W/16)

Opisy PK

1. Ul. Żelazna róg al. Solidarności - tablica upamiętniająca jedną z najważniejszych bram getta
2. Ul. Chłodna - tutaj do grudnia 1941 r. biegła zachodnia granica getta
3. Ul. Chłodna przy ul. Żelaznej - w tym miejscu znajdował się drewniany most zbudowany nad ul. Chłodną
4. Ul. Chłodna róg ul. Elektorальной - tablica upamiętnia niewłączony do getta gmach Sądów Grodzkich na Lesznie wraz z ul. Białą.
5. Al. Piotra Drzewieckiego przy Al. Jana Pawła II (pasaż handlowy „Hale Mirowskie”)- północna granica tzw. małego getta
6. Ul. Żelazna 63 - tu znajdowała się jedna z głównych bram do małego getta
7. Ul. Twarda przy ul. Złotej - południowo-zachodni narożnik getta, tu znajdowała się jedna z pierwszych 22 bram do getta
8. Ul. Sienna 53 (dziedziniec XII LO) - południowa granica getta utworzona z muru między posesjami Sienna 53 i 55
9. Plac Defilad 1 (Teatr Studio) - tutaj pomiędzy posesjami biegła południowo-wschodnia granica getta
10. Ul. Świętokrzyska, Skwer „Żmudzina” - wschodnia granica południowej części dzielnicy zamkniętej
11. Al. Piotra Drzewieckiego przy Placu Żelaznej Bramy - tu wchodził klinem aryjski teren w obszar dzielnicy zamkniętej
12. Al. Solidarności pomiędzy Warszawską Operą Kameralną a domem Dysydentów - upamiętnia wyłączoną z getta tzw. enklawę ewangelicką
13. Ul. Bielańska róg ul. Corazziego - tutaj getto obejmowało Wielką Synagogę oraz Główną Bibliotekę Judaistyczną
14. Ul. Andersa róg ul. Świętojskiej - jedna z najważniejszych bram getta, znajdującą się na ówczesnej ul. Nalewki
15. Ul. Świętojska róg ul. Nowiniarskiej - jedyny zachowany fragment muru północnej części getta
16. Ul. Freta 55 (od ul. Franciszkańskiej) - tutaj znajdowała się najdalej na wschód wysunięta część dzielnicy zamkniętej
17. Ul. Bonifratska przy ul. Międzyparkowej - północno-wschodni narożnik getta
18. Ul. Dzika róg ul. Stawki - tu od stycznia 1942 r. znajdowała się jedna z bram prowadząca na teren Umschlagplatzu
19. Ul. Dzika przy al. Jana Pawła II - tu znajdował się północno-zachodni narożnik getta
20. Ul. Stawki przy ul. Okopowej - tu granica getta biegła wzdłuż południowej granicy niewłączonej do getta Fabryki Garbarskiej Temler i Szwede
21. Ul. Okopowa 49/51- tablica upamiętniająca największą żydowską nekropolię Warszawy
22. Ul. Młynarska na murze cmentarza żydowskiego - mur cmentarza wyznaczał do grudnia 1941 r. północno-zachodnią granicę dzielnicy zamkniętej

Odpowiedzi należy przestać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły trasę TRInO.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (7/W/16)

Zdjęcia - autor: Sławomir Otap

krańca stanowił
eśnie zachodnią
granicę getta.

B

